

Seat No. : _____

DS-113

December-2025

B.A., Sem.-III

EC-I-201 : Sanskrit

(शिवमहिम्नः स्तोत्रम्)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) कोर्धपरा ङे श्लोकोनो भावार्थं लभो.

8

Translate any **two** of the following verses :

- (1) त्रयी सांख्यं योगः पशुपतिमतं वैष्णवमिति,
प्रभिन्ने प्रस्थाने परमिदमदः पथ्यमिति च ।
रुचीनां वैचित्र्यान्त्र जुकुटिलनानापथजुषां
नृणामेको गम्यस्त्वमसि पयसामर्णव इव ॥
- (2) महोक्षः खट्वाङ्गं परशुरजिनं भस्म फणिनः
कपालं चेतीयत्तव वरद तन्त्रोपकरणम् ।
सुरास्तां तामृद्धिं दधति तु भवद्भूषणहितां
न हि स्वात्मारामं विषयमृगतृष्णा भ्रमयति ॥
- (3) रथः क्षोणी यन्ता शतधृतिरगेन्द्रो धनुरथो
रथाङ्गे चन्द्रार्को रथचरणपाणिः शर इति ।
दिधक्षोस्ते कोऽयं त्रिपुरतृणमाडम्बरविधि-
विधेयैः क्रीडन्त्यो न खलु परतन्त्राः प्रभुधियः ॥
- (4) स्मशानेष्वक्रीडा स्मरहर पिशाचाः सहचरा
श्चिताभस्मालेपः स्रगपि नृकरोटीपरिकरः ।
अमङ्गल्यं शीलं तव भवतु नामैवमखिलं
तथापि स्मर्तृणां वरद परमं मङ्गलमसि ॥

(B) કોઈપણ બે શબ્દોના અર્થ લખી તેને અનુરૂપ કથા પ્રસંગ વર્ણવો. 6

Give the meaning of any **two** of the following with their connecting story.

ત્રિપુરહરઃ, ત્રિનયનઃ, પશુપતિઃ, સ્મરહરઃ

2. સ્તોત્રકાવ્યનાં ઉદ્ભવ અને વિકાસ વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો. 14

Write a detailed note on the origin and development of Stotra Kavyam.

અથવા/OR

2. પુષ્પદંતના જીવન અને વ્યક્તિત્વ વિશે સવિસ્તૃત નોંધ લખો. 14

Write a detailed note on the life and personality of Pushpadant.

3. શિવમહિમ્નઃ સ્તોત્રમાં નિરૂપિત શિવના અદ્વિતીય મહિમાનું વર્ણન કરો. 14

Describe the unique glory of Shiv as depicted in the Shivmahimna Stotram.

અથવા/OR

3. ‘શિવમહિમ્નઃસ્તોત્ર’ નું ‘સ્તોત્ર કાવ્ય’ તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. 14

Evaluate ‘Shivmahimna Stotram’ as a ‘Stotra Kavyam’.

4. કોઈપણ બે વિશે ટૂંકી નોંધ લખો. 14

Write a short note on any **two** of the following :

(1) અષ્ટમૂર્તિ – શિવઃ

(2) શૈવભક્તોનો શિવ પ્રત્યેનો ભક્તિભાવ.

Devotion of Shaivas to Shiv.

(3) કામદેવદહનપ્રસંગઃ ।

(4) શિવમહિમ્નઃ સ્તોત્રનાં પાઠનું ફળ.

Recitation Achievement of Shivmahimna stotram.

5. યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરીને ઉત્તર લખો : (કોઈપણ સાત)

14

Answer the following questions by finding the correct option (Any Seven)

- (1) વિષ્ણુએ _____ અર્પણ કરીને શિવપૂજા પૂર્ણ કરી હતી.
(નેત્રકમલમ્, વદનકમલમ્, હસ્તકમલમ્)
- (2) શિવમહિમ્ન: સ્તોત્રમાં મોટેભાગે _____ ઇંદનો પ્રયોગ થયો છે.
(શિખરિણી, અનુષ્ટુપ:, મંદાક્રાંતા)
- (3) ‘પુરમથન’ શબ્દ _____ માટે પ્રયોજાયો છે. (બ્રહ્મા, વિષ્ણુ:, મહેશ:)
- (4) સૃષ્ટિનું નિર્માણ કરનાર રજો ગુણપ્રધાન શિવનું સ્વરૂપ _____ નામથી જાણીતું છે.
(ઇન્દ્ર:, વાયુ:, રુદ્ર:)
- (5) દશાસ્ય શબ્દ _____ & માટે વપરાયો છે. (શુક્રાચાર્ય:, રાવણ:, સુગ્રીવ:)
- (6) પુષ્પદંત _____ નો રાજા હતો. (ગાન્ધર્વ:, યક્ષ:, ભૂત:)
- (7) અગત્ય ઋષિએ _____ કર્યું હતું. (જલપાનમ્, દુધપાનમ્, સમુદ્રપાનમ્)
- (8) સુત્રામ્ણ: એટલે _____ (ઇન્દ્ર:, વરુણ:, યમ:)
- (9) શિવ ભક્ત બાણાસુરે _____ ની સંપત્તિનો તિરસ્કાર કર્યો હતો.
(વિષ્ણુ:, વરુણ:, ઇન્દ્ર:)
- (10) શિવે _____ ના યજ્ઞનો ધ્વંસ કર્યો હતો. (બાણ:, બ્રહ્મા, દક્ષ – પ્રજાપતિ:)
- (11) શિવની જટામાં જળબિન્દુની જેમ _____ ઇસાઈ હતી. (ગડ્ડા, યમુના, નર્મદા)
- (12) પુષ્પદંત _____ રાજાના ઉદ્યાનમાંથી પુષ્પોની ચોરી કરતો હતો.
(રાજા નલ:, રાજા વિક્રમ:, રાજા બાહુ:)

